

ABSTRACT

Forebyggelse af parodontale sygdomme

En europæisk konsensuskonference vedrørende forebyggelse af parodontale sygdomme og sygdomme i relation til implantater har været afholdt, og resultaterne er netop blevet offentliggjort. Blandt konferencens konklusioner og anbefalinger kan nævnes:

Alle patienter skal screenes for parodontale og peri-implantære sygdomme, og befolkningen skal gøres opmærksom på, at gingival blødning er et faresignal. Forekomsten af sygdom i vævene omkring implantater er høj, og peri-implantitis er vanskelig at behandle, og patienter med implantater bør derfor undersøges hyppigt. Patienter, der har gennemgået en parodontalbehandling, skal efterfølgende indgå i et program med hyppige kontrolundersøgelser og støttebehandlinger.

Parodontologisk konsensus: Fokus på forebyggelse

Bjarne Klausen, tandlæge, dr. et lic.odont., privat praksis, Esbjerg

European Federation of Periodontology (EFP) samler med mellemrum nogle af verdens førende forskere inden for parodontologi til konsensuskonferencer (European Workshops in Periodontology). Nummer 11 i rækken fandt sted i Spanien i november 2014 under overskriften "Effective Prevention of Periodontal and Peri-implant Diseases", og resultaterne foreligger nu på tryk (1).

Konceptet bag konferencerne er, at deltagerne i mindre grupper gennemgår relevante meta-analyser og kritiske oversigtsartikler inden for forskellige aspekter af hovedemnet og derefter opstiller konklusioner og anbefalinger. Metoden minder om den, der blev anvendt ved udarbejdelsen af den svenske socialstyrelsens kliniske retningslinjer i 2011 (2). Man må derfor betragte den nye rapport som et værdifuldt supplement til de danske nationale kliniske retningslinjer (NKR) (3), der er baseret på den fire år gamle svenske rapport. Det er desuden relevant at diskutere, i hvilket omfang den nye overenskomst om tandlægehjælp giver mulighed for at leve op til rapportens anbefalinger.

Rapportens hovedkonklusioner

Tidlig diagnostik og individuel profylakse

Selv om rapporten fokuserer på forebyggelse, understreges det dog, at forebyggelse alene ikke er nok ved diagnoserne marginal parodontitis og peri-implantitis. Der må også behandles. Men tidlig diagnostik af parodontal og peri-implantær sygdom er en vigtig forudsætning for sufficient forebyggelse og behandling, og derfor er det et fundamentalt krav, at alle patienter i

tandlægepraksis verden over får foretaget en parodontologisk screening.

Det er vigtigt, at patienterne tager ansvar for deres egen sundhed under kyndig professionel vejledning. Denne

EMNEORD

Gingivitis; periodontitis; peri-implantitis; primary prevention; secondary prevention

vejledning drejer sig ikke kun om plak og plakretinerende faktorer, men må også omfatte kendte risikofaktorer som tobaksrygning og diabetes.

Gingival blødning er et faresignal

Gingivitis og peri-implantær mukositis er risikofaktorer for udvikling af marginal parodontitis og peri-implantitis, og dermed bliver gingival blødning et faresignal, man ikke må negligere.

Rapporten anbefaler derfor, at offentlige myndigheder, tandlægelige organisationer og producenter af tandplejemidler gennem sundhedskampanjer gør befolkningen opmærksom på, at man bør søge tandlæge, hvis det bløder fra tandkødet.

Mekanisk og kemisk plakkontrol

Professionel afpudsning af tænderne har kun meget kortvarig effekt. Det er nødvendigt, at patienterne lærer selv at holde tænderne rene. Elektriske tandbørster er lidt mere effektive end manuelle børster; men det må understreges, at effekten er bedst undersøgt for eltandbørster med roterende/oscillerende bevægelser. Når det drejer sig om approssimal rengøring, er mellemrumsbørster klart bedre end tandtråd, tandstikkere og skylleapparater. Antibakterielle stoffer i tandpasta eller mundskyllevæsker kan være et supplement til mekanisk plakfjernelse, men mundskyllevæsker kan på ingen måde erstatte tandbørstning. Rapporten advarer imod, at patienter selv behandler gingival blødning med mundskyllevæsker, fordi dette kan maskere mere dybtgående parodontal sygdom. Det er bedre at gå til tandlægen og få parodontiet ordentligt undersøgt.

Implantater er problematiske

Prævalensen af sygdomme i støttevævet omkring implantater er højere end prævalensen af sygdomme omkring naturlige tænder. Hertil kommer, at succesraten ved behandling af peri-implantitis er betydeligt lavere end ved marginal parodontitis. Rapporten tilråder derfor, at patienter med implantatbåren protetik tilses hyppigt, så peri-implantær sygdom kan diagnosticeres og behandles på et tidligt tidspunkt.

Kontrol efter parodontalbehandling

Marginal parodontitis og peri-implantitis indebærer risiko for recidiv. Rapporten betoner derfor vigtigheden af, at patienter, der har gennemgået en parodontalbehandling med godt resultat, efterfølgende indgår i et støtteprogram med pochemåling samt rensning og instruktion efter individuelt behov. Hyppigheden af disse seancer har ikke været genstand for systematiske undersøgelser, men man anbefaler 2-4 gange om året.

KLINISK RELEVANS

Tiden står ikke stille. De nationale kliniske retningslinjer, som ligger til grund for den nye overenskomst om tandlægehjælp, er allerede fire år gamle. Det er derfor glædeligt, at en ny europæisk konsensusrapport bringer opdaterede

anbefalinger vedrørende forebyggelse af parodontale og peri-implantære sygdomme. Heldigvis er det muligt at leve op til anbefalingerne inden for rammerne af den nye overenskomst.

Diskussion

Den nye overenskomst om tandlægehjælp, der trådte i kraft 1. april 2015, indebærer, at alle patienter i forbindelse med statusundersøgelse får foretaget en screening af de parodontale forhold og en efterfølgende grundig parodontal undersøgelse, hvis screeningen viser behov herfor. Overenskomsten er således i god overensstemmelse med rapportens krav om parodontal screening for alle. Det samme gælder rapportens betoning af gingival blødning som et vigtigt sygdomstegn, idet registrering af gingival blødning i overenskomsten netop er en forudsætning for både diagnostik og behandling af parodontale sygdomme.

Derimod kan håndteringen af patienter uden aktiv parodontal sygdom give anledning til problemer. Man kan inden for overenskomsten forledes til at overføre patienter, som har gennemgået en vellykket parodontalbehandling og i forbindelse med statusundersøgelse ikke udviser yderligere fæstetab og blødning, til det grønne spor og dermed kun indkalde dem en gang om året. Men man bør huske, at tidligere forekomst af marginal parodontitis er en risikofaktor for fremtidig parodontitis, og derfor er det hensigtsmæssigt fortsat at sætte disse patienter i gult spor og lægge én eller flere fokusundersøgelser ind imellem statusundersøgelserne. Da tilstedeværelsen af implantater ligeledes i sig selv indebærer risiko for fremtidig peri-implantitis, er det tilrådeligt også at placere patienter med implantater i gult spor.

ABSTRACT (ENGLISH)**European consensus: Focus upon prevention**

The European Federation of Periodontology has published the proceedings from a European workshop on effective prevention of periodontal and peri-implant diseases. The conclusions and recommendations of the workshop include:

Validated periodontal screening methods are a fundamental requirement for all patients; the public should be informed

that gingival bleeding is the first sign of periodontal disease; peri-implant diseases are highly prevalent and difficult to manage.

Accordingly, patients with implants should be examined regularly and long-term success of periodontal therapy requires participation in a secondary prevention program including frequent examinations and supportive therapy.

Litteratur

1. Sanz M, Tonetti M, eds. Special Issue: Proceedings of the 11th European Workshop on Periodontology. "Effective Prevention of Periodontal and Peri-implant diseases". J Clin Periodontol 2015;42 (Supp S16): S1-S316.
2. SOCIALSTYRELSEN. Nationella riktlinjer för vuxentandvård 2011 – stöd för styrning och ledning. (Set 2015 maj). Tillgänglig fra: URL: <http://www.socialstyrelsen.se>
3. SUNDHEDSSTYRELSEN. Nationale kliniske retningslinjer for behandling af sygdomme i væv omkring tænder og tandimplantater. (Set 2015 maj). Tillgänglig fra: URL: <http://www.sst.dk>

Tandsundhed Uden Grænser forbedrer tandsundheden for udsatte grupper i verdens fattigste lande

